

เทศน์เช้า วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนัสสุโขโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้เป็นวันขึ้นปีใหม่อีกวันหนึ่ง แล้วคนจีนถือมากนะ คนจีนถือว่าวันนี้มันต้องเป็นวันมงคล จะเป็นมงคลอย่างยิ่ง ถ้าเป็นมงคลกับชีวิต ถ้าเรารู้จักชีวิตของเรา ถ้าเราไม่รู้จักชีวิตของเรา เราก็ตั้งต้นตรงไหนไม่ถูกหรอก เราเดินไปในกระแสโลก เราไม่รู้ว่าอะไรคืออะไรนะ ชีวิตนี้คืออะไร ความอยากได้ความอยากคิดต่างๆ เราก็แสวงหาสิ่งนั้นนะ ชีวิตนี้คืออะไร ถ้าเรารู้จักตัวเราเอง มันจะเป็นมงคลไหม

สิ่งที่มีชีวิต ชีวิตนี้คือเรา ชีวิตนี้คือหัวใจ ชีวิตนี้คือความเป็นไปของเรา การเกิดและการตายนี้เป็นวัฏฏะ นี่เป็นของชั่วคราว อย่างนี้ยังเป็นของชั่วคราวเลย จิตนี้เป็นความจริง แต่ความจริงนี้เป็นความจริงวนในวัฏฏะนี้ เกิดดับๆ ตามสถานะของจิตนั้น แต่ถ้าคนมีบุญกุศล พระโพธิสัตว์เวลาสร้างคุณงามความดีต้องเกิดต้องตายอย่างนั้น เพื่อยุ่ภพชาติ เพื่อจะได้สร้างบุญกุศลไป แม้แต่การสร้างบุญกุศลก็เพื่อให้บารมีนี้แก่กล้า ถ้าบารมีนี้แก่กล้าขึ้นไปจนถึงพระพุทธเจ้าพยากรณ์แล้วกลับไม่ได้

ถ้าพระพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์นะ เราปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ เราปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้ากัน เห็นว่าเป็นพระพุทธเจ้านี้คนนับถือมาก มีความสุขมาก เราก็อยากปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้ากัน แล้วเราก็สร้างบารมีของเรา ถ้าพระพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์ เราสามารถกลับใจได้ กลับใจว่าเราจะไม่ไปสิ่งนั้น แต่ขณะที่เราสร้างมา สิ่งที่เราสร้างสมมาเป็นบารมี มันก็เป็นบุญกุศลให้เราวางง่ายขึ้น ให้เราเจอสิ่งที่อำนวยความสะดวกให้กับชีวิตของเรา

ชีวิตของเรา ถ้าคนมีบุญนะ ถึงขนาดไหนมันก็เป็นไป มันมีโอกาสที่เป็นไป แต่ถ้าคนเราถึงเวลาตกทุกข์ได้ยากนะ มันมีถึงคราวไหม นี่ถึงคราว คนจะมีสถานะสูงต่ำขนาดไหน มันก็เคยหิวเคยโหยเหมือนกัน มันจะสมบูรณ์ขนาดไหน

เราเคยอยู่ในป่านะ แล้วครูบาอาจารย์พาพวกโยมเข้าไปรูดงค์ในป่า เวลาเขาเข้าไปในป่านะ เขาบอกว่าเขามีเงินในกระเป๋าเขาเต็มเลยนะ แต่เขาหิวน้ำมาก เขาไม่สามารถ เขาบอกว่าถ้าเขาสามารถซื้อน้ำได้แก้วละร้อยแก้วละพัน เขาก็จะซื้อ แต่มันหาซื้อไม่ได้ไง เห็นไหม เวลาเราเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์จำเป็นนั้น เรามีเงินมีทอง เราก็ใช้ประโยชน์ไม่ได้ เราใช้ประโยชน์ได้ต่อเมื่อมีตลาด ต่อเมื่อมีการค้า ต่อเมื่อมีความเป็นไป ชีวิตของเรามันถึงไม่แน่นอน จะมีबारมีขนาดไหนมันก็เป็นไป

ดูอย่างองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พราหมณ์นิมนต์ไว้แล้วลืมใส่บาตร จนพระอานนทที่ต้องเอาข้าวของม้ามาคำ แล้วถวายพระพุทธรูปเจ้า จนพระโมคคัลลานะทนไม่ไหวจะอยากจะพาพระไปบิณฑบาตอีกทีปีหนึ่ง พระพุทธรูปบอกทำไม่ได้หรอก ทำไม่ได้หรอก สุดท้ายแล้วพอออกพรรษานะ พระพุทธรูปบอกเลย พระพวกนี้ชนะ ชนะซึ่งความอยากของตัวเองไง ชนะซึ่งความต้องการของตัวเอง แต่กรรมถึงคราวให้ผล แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเจอเวลาสิ่งที่กรรมมันสนองมา มันมีไปหมด เห็นไหม บุญกุศลมันถึงสำคัญตรงนี้ สำคัญที่ว่า ถ้าเราสร้างบุญกุศลของเรา ถึงจะตกทุกข์ได้ยาก มันก็เป็นไป คนเราชีวิตนี้ทั้งชีวิตมันมีโอกาสนั้นโอกาสลงโดยธรรมชาติของใจดวงนั้น สิ่งที่เราสะสมมา สิ่งที่เป็นสมบัติเราจะอยู่อย่างนั้น แต่ใจเราก็มีเศร้าหมอง ใจเราก็มีผ่องใส ถึงมาแก้ที่ต้นขั้วนี้ ต้นที่หัวใจนี้

หัวใจนี้ต้องกินกรรมเป็นอาหาร เวลามันทุกข์มันร้อนขึ้นมา มันคิดไปตามประสา มันหยิบอะไรมันก็ไม่สนใจปรารถนาไปทั้งหมด ทั้งๆ ที่ความคิดนี้แต่เดิมมันมีความสุขนะ เราปรารถนาสิ่งนี้ เราแสวงหาสิ่งนี้มา แต่แสวงหาสิ่งใดมาก็มาทับถมใจ มาทำให้ใจนี้เศร้าหมอง ทำให้ใจนี้เดือดร้อน เพราะเราไม่พอใจ มันเก่า มันคร่ำคร่าไป เราไม่พอใจ เราต้องการสิ่งใหม่ตลอดไป เราหาสิ่งนี้มา แต่แล้วเราก็ไม่พอใจสิ่งที่เราหามา มันถึงว่าค้นหาความทะยานอยาก ใจนี้ไม่เคยพอ สิ่งที่ไม่เคยพอ

ชีวิตนี้คืออะไร? ชีวิตนี้คือหัวใจเหมือนกัน หัวใจที่อยู่ใต้ความคิดนี้ ความคิดนี้เกิดดับ แยกจรมานะ เวลามันต้องการสิ่งใด มันแสวงหาสิ่งใด มันก็คิดตามประสา มันแล้วเราก็อันนี้คืออะไร อันนี้คืออะไร? อันนี้คือสิ่งที่มรสุมเกิดขึ้นมาจากใจ แต่ตัวใจละ ตัวใจคือความสงบของใจ คือตัวหลักของใจ คือจิตมันสงบเข้ามา เห็นไหม เอกัคคตารมณ์ จิตนี้ตั้งมั่น จิตนี้ควรแก่การงาน จิตนี้สงบเข้ามา สงบจากอะไร? สงบจากอารมณ์ค้นหาความทะยานอยาก

แต่ถ้าสิ่งนั้นเราทะยานอยาก เรายึดมัน มันก็ทำให้หัวใจเรานี้ฟู หัวใจเรานี้คิดตามมันไป แต่ถ้าเราปล่อยวางสิ่งนั้น สิ่งนั้นก็มียู่นะ สิ่งที่เราแสวงหามาเป็นวัตถุอะไรก็วางไว้นั้น เรื่องของเขา เขาจะเจริญ เขาจะเสื่อมไป นั่นเรื่องของเขา แต่เรื่องของใจของเรา เราปล่อยวางไว้แล้ว ปล่อยวางวัตถุอันหนึ่ง ปล่อยวางอารมณ์ที่เป็นวัตถุไปเกาะเกี่ยวเขาอันหนึ่ง ปล่อยวางสิ่งที่เกิดดับอารมณ์ในวัตถุนั้นก็เข้าถึงใจ ตัวใจคือตัวธาตุรู้เฉยๆ นี่ใจ คือชีวิตใจ ชีวิตนี้คือตัวนี้นะ

ถ้าเราเข้าถึงชีวิตของเรา ชีวิตนี้คือไอนุ่ม คือตัวพลังงานอันนี้ แต่พลังงานมีชีวิตใจ ไม่เหมือนที่ว่าพลังงานของเขา พลังงานของโลกเขา มันใช้มันก็หมดไป พลังงานอะไรก็แล้วแต่ เราแสวงหาขนาดไหน เราใช้มันต้องหมดไป แต่พลังงานอันนี้มันมหัศจรรย์มันไม่เคยหมดใจ มันไม่เคยตาย จิตนี้ไม่เคยตาย ตายแต่มนุษย์ เกิดมาเป็นมนุษย์ก็ตายไปจากมนุษย์ เกิดมาเป็นเทวดาก็ตายจากเทวดา เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานก็ตายจากสัตว์เดรัจฉาน เกิดจากสิ่งใด สถานะชั่วคราวอันนั้นต้องตายหมด สิ่งที่เกิดดับชั่วคราวๆ นี่คือสถานะ คือภพ พระโพธิสัตว์ก็ต้องเกิดแบบนี้ เกิดมาเป็นหัวหน้าสัตว์เพื่อจะรู้สัตว์ขนสัตว์ หัวหน้าสัตว์เพื่อสร้างสมบารมี เพื่อให้ใจดวงนี้เต็มขึ้นมา เกิดเป็นมนุษย์ก็เป็นกษัตริย์ เป็นผู้ปกครองเขา เกิดเป็นคหบดี เป็นผู้นำ ผู้นำใจ ผู้นำเพื่อให้สัตว์โลกได้ความสุข นี่สละออกไปจากสิ่งนี้ให้สิ่งนี้เป็นความสุข ทำไมมันสละออกแล้วมันถึงเป็นความสุขละ ความสุขกับใจที่เขาได้รับ สิ่งที่เขาได้รับนั้นเป็นความสุขของเขา อันนี้เป็นบารมี บารมีคือการทานออกไป ทานสิ่งนี้ออกไป ทานออกไปเพื่ออะไร? เพื่อสร้างสมใจดวงนั้น

การเกิดดับสถานะต่างๆ เกิดจากใจดวงนี้ ใจดวงนี้เวียนตายเวียนเกิดไปตามอำนาจอันนั้น ถ้าเราเข้าใจสิ่งนี้ เราแสวงหาสิ่งนี้ เราค้นคว้าสิ่งนี้เข้ามา ชีวิตนี้คือสิ่งนี้ใจ สิ่งนี้จะเป็นมงคลอย่างยิ่ง ถ้ามงคลเราเริ่มต้นของเรา เราดำรงชีวิตของเรา แล้วเราพยายามเอาชีวิตของเรา พยายามบังคับชีวิตของเรา บังคับชีวิตนี้ เราเป็นผู้ที่ว่าการต้องการสิ่งใด เราแสวงหาสิ่งใด เราบังคับได้ เรามีเป้าหมายได้ อธิฐานบารมี เป้าหมายของชีวิต ชีวิตนี้เราต้องการสิ่งใด เรายังต้องการเกิดการตายสถานะอย่างนี้อีกไหม

บางคนว่าอย่างนั้นนะ อยากเกิดอยากตายอีก ไม่อยากไปนิพพาน เพราะมันไม่มีความสุข

ความสุขอันนั้นเป็นวิมุตติสุขนะ สุขอันนั้นคงที่ สุขอันนั้นเป็นสิ่งที่ว่าไม่เศร้าหมอง ไม่ผ่องใส ไม่มีสิ่งใดขาดแคลนจากใจดวงนั้นเลย ใจดวงนั้นคงที่อยู่สภาวะแบบนั้น สุขอันนั้นมันสุขพ้นจากเวทนา

สุขเวทนา ทุกขเวทนา เราแสวงหาสิ่งนี้กัน เราอยู่ในสิ่งนี้ สิ่งนี้เกิดขึ้นมาจากใจ เราต้องการสิ่งนี้ เราก็ออยากเกิดอยากตายตลอดไป แต่เวลาทุกขณะ ออยากเกิดอยากตาย เพราะเขาเพลิดเพลีน เขาหลงใหลในชีวิต เขาคิดว่าสภาวะเป็นแบบนั้น หรือสิ่งนี้มันเป็นที่สุดวิสัย เราไม่สามารถควบคุมได้ ก็เลยต้องตามแต่ความคิดอันนี้ไป ตามแต่ว่าโลกมันจะเป็นไป ตามแต่ว่ากรรมมันจะบังคับเป็นไป ยอมจำนนกับชีวิตไป

แต่ถ้าเราเชื่อก็คสมเด็จพะสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื้อธรรม ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพะสัมมาสัมพุทธเจ้ามันสามารถยกขึ้นมาได้ ยกขึ้นมาให้ใจพัฒนาขึ้นมา ให้มันมีสิ่งที่จะเกิดขึ้นมาเป็นสมาธิ เป็นใจตั้งมั่น แล้วใจตั้งมั่นนี้ควรแก่การงาน ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาชำระสิ่งที่ว่ามันสับสนต่อกัน

จากเหตุอันนี้มันจะไปเกิดในสถานะใด เราสร้างคุณงามความดีนี้เกิดแน่นอน เพราะมันมีเหตุ ถ้ามีเหตุอยู่ มันต้องเป็นผลไปข้างหน้าเด็ดขาด แล้วเราสร้างเหตุ เห็นไหม ข้ามพ้นจากดีและชั่ว สิ่งที่ดีเกิดในสถานะต่อไป สิ่งชั่วทำให้เกิดต่ำต่อไป เราก็ไม่เป็นไป สถานะความเกิดดับของใจอันนี้ไม่มี

อารมณ์เกิดดับนี้เป็นส่วนหนึ่ง สิ่งที่เกิดดับนี้เป็นอารมณ์ความรู้สึก แยกจรมานี้ส่วนหนึ่ง ถ้าอันนี้เราควบคุมได้ มันก็มาถึงตัวใจ ตัวใจนี้ ถ้ามันตายจากสิ่งนี้ ความเกิดดับนี้ มันก็เกิดดับ สถานะของชีวิตของภพชาติของมนุษย์ ของอินทร์ ของพรหม นี่มันเกิดดับจากข้างใน ถ้าเราเห็นข้างใน การเกิดดับจากข้างใน เห็นข้างในมันยึดมันถือมันจากข้างใน แล้วเราไปทำลายเหตุจากข้างใน เหตุจากข้างในที่มันไม่มีแล้ว แล้วผลที่มันจะไปเกิดในสถานะของเทวดา ของอินทร์ ของพรหม มันจะไปได้อย่างไร ถ้าเราชำระสิ่งนั้นหมด สิ่งนี้ไม่ไปเกิด แล้วตัวที่ไม่ไปเกิดอยู่ไหนล่ะ? ตัวที่ไม่ไปเกิดก็ตัวใจ ตัวใจที่ถึงสิ้นวิมุตติ หลุดพ้นจากการเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะนั้น นี่มงคลของชีวิต ถ้าเราเห็นตัวตนของเรา เราเห็นใจของเรา เราจะชำระล้างของเราได้

เราทำสิ่งนี้เป็นการประพฤติปฏิบัติ จะทุกข์จะยากขนาดไหน เราต้องเข้มแข็งอยู่ในศีลในธรรม ถ้าเราไม่เข้มแข็งนะ เวลามันมีปัญหาขึ้นมา มีการทดสอบใจ ใจจะอ่อนด้อย ใจจะเป็นไปตามกิเลส กิเลสจะชักลากไปอย่างไรก็ขอให้ผ่านพ้นอันนี้ไปก่อน จะเป็นไปอย่างนั้นนะ แต่อย่างนั้นแล้วมันก็เป็นกรรมไม่ถึงที่สุด ถ้าถึงที่สุด เราเล่นกีฬา หมดเกมของกีฬานั้น ผู้แพ้ผู้ชนะถึงจะรู้กัน นี่ก็เหมือนกัน หมดเกมของการประพฤติปฏิบัติ ถึงที่สุดกิเลสตายหรือไม่ตายถึงจะรู้กัน แต่

เวลาเกิดสิ่งที่ทดสอบตัวเอง ผ่อนไว้ก่อนๆ มันไม่ถึงที่สุด เราก็ต้องไปเริ่มเกมใหม่ เพราะเกมนี้ตัดสินกันไม่ได้ เกมนี้ยกเลิกไปแข่งขันกันใหม่อยู่อย่างนั้น แข่งขันแล้วแข่งขันเล่า ใจนี้แข่งขันกับกิเลสอยู่อย่างนั้น ไม่ถึงที่สิ้นสุด แต่ถ้าเราเข้มแข็งของเรา ถึงที่สุดมันจะเป็นไป

พระจักขุบาล ถึงเวลาที่ว่ากิเลสกำลังรวมตัว ถ้าเราผ่อนอันนี้ จะรักษา ตาถึงจะหาย ต้องพักหลับนอน แต่ถ้าไม่ผ่อน ตาเนี่ยตาจะต้องแตก ถึงที่สุดแล้วพระจักขุบาลก็ไม่สนใจ ทำลายกิเลสขาดออกไปจากใจ พร้อมกับตาบอดในชาตินี้ แต่หัวใจเบิกบาน หัวใจพ้นจากกิเลส

ถ้าความเข้มแข็งของเรามี ถึงที่สุดแล้วเราต้องต่อสู้ เพียงแต่เราไม่กลัว ฆรรมะอยู่ปากตาย ฟากตายอย่างนี้ มันเอาตายมาหลอกเราไง ถ้าทำถึงที่สุด จะต้องตาย จะไม่ได้ผลอะไรนะ จะตายจะอยู่ไม่สำคัญ ขอให้กิเลสตายไปเถิด ใจดวงนี้มันจะไม่ตาย ความตายเป็นของหลอกกัน

นิมิตชีวิตทำของเราให้ได้ แล้วเราจะมีความสุขของเรา เราตั้งใจของเรา ทุกข์ยากขนาดไหน ครูบาอาจารย์เป็นตัวอย่างนะ เวลาเราปฏิบัติทุกข์ยาก ย้อนกลับไปดูองค์ศาสดาสิ ทุกข์ยากขนาดไหนยังทำมาได้ขนาดนั้น แล้วครูบาอาจารย์พามาขนาดไหน ทำไมชีวิตเราขนาดนี้เป็นไปไม่ได้ มันต้องเป็นไปได้ ทำได้ ทุกอย่างทำได้หมด ถ้ายังมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ชีวิตนี้ยังมีอยู่ สามารถสร้างคุณงามความดีได้ทั้งนั้น คุณงามความดีสร้างจากเป็นนามธรรมนะ

คุณงามความดี เห็นไหม เวลาพระบวชขึ้นมาเนาะ สร้างโบสถ์สร้างวิหาร คุณงามความดีสร้างจากวัตถุมันก็เป็นแบบนั้นล่ะ สิ่งที่วัตถุ วัตถุกองอยู่นั้น แต่ผู้สร้างได้บุญกุศล นี่ก็เหมือนกัน เราเอาคุณงามความดีสร้างใจ สร้างสิ่งที่เป็นามธรรม ไม่มีใครเคยเห็น ไม่มีใครทำได้ แต่ผู้ที่ปฏิบัติ ชีวิตนี้บวชมาทำไม ชีวิตนี้ปล่อยให้หมดค่าไป ใช้ชีวิตไปวันๆ หนึ่งไม่ทำอะไร เห็นเดินไปเดินมา นั่งสมาธิ เหมือนคนไม่เอาไหน คนไม่สู้โลก ไม่เอาการเอางาน แต่ไม่รู้เลย สิ่งที่เป็นนามธรรมมันมหัศจรรย์ มันทำยากยิ่งกว่าสิ่งที่ว่าสร้างโบสถ์สร้างวิหารอีกมหาศาลเลย

สร้างใจของตัวเองขึ้นมาให้ได้ พ้นจากใจ เป็นมงคลกับชีวิต ชีวิตนี้พ้นจากโลก พ้นจากแรงดึงดูดต่างๆ ออกจากกิเลสไป จะมีความสุขมาก เอวัง